

ИСТУПАЊЕ ИЗ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА¹

Исидора Митић²

Студенткиња докторских студија,
Правни факултет Универзитета у Нишу

Апстракт

Предмет овог рада јесу околности у којима члан друштва са ограниченом одговорношћу може и на који начин вољно прекинути члански однос у друштву. У раду се тумаче законом прописани основи за иступање члана из друштва према одредбама важећег Закона о привредном друштвима, и том приликом се представљају садашњи проблеми из праксе. Такође, анализирају се одређене ситуације из праксе у којима су примењени законски разлози за иступање члана из друштва, уз осврт на раније регулисање наведених ситуација у претходним законима који су регулисали ову област.

Кључне речи: Закон о привредним друштвима, ЗПД иступање, прекид својства члана, друштво са ограниченом одговорношћу, оправдани разлози.

1. Увод

Друштво са ограниченом одговорношћу³ се поред чињенице да спада у друштва капитала, због доминантности карактеристика овог типа привредног друштва, може сматрати и друштвом лица зато што садржи одређене елементе те врсте друштва у знатно мањој мери. Наиме, наведено и јесте разлог због кога неки аутори представљају друштво са ограниченом

1 Чланак представља резултат истраживања у сарадњи са Привредним судом у Нишу (евиденциони број: VIII Су. Бр. 44/2018-15), на основу одобрења Привредног суда у Нишу по захтеву Правног Факултета Универзитета у Нишу.

2 miticisidora@gmail.com.

3 Чл. 139 Закон о привредним друштвима (Службени гласник РС, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др. закон и 5/2015).

одговорношћу као друштво капитала са одређеним елементима друштва лица. С тим у вези, може се закључити да се поједине одредбе које су карактеристичне за друштва лица, примењују и у овим привредним друштвима.

Уколико се изврши упоређивање између законских могућности престанка чланства, између друштва капитала⁴ и друштва лица⁵, може се уочити да у друштву са ограниченом одговорношћу у односу на акционарско друштво⁶, као други облик друштва капитала, постоје веће могућности за престанак чланског односа. Разлог за то ја тај што се из друштва капитала због велике везаности за друштво путем акција, које су важан део основног капитала друштва, чланство може прекинути само и једино путем преноса акција на друго лице. Са друге стране Законом о привредним друштвима предвиђене су много шире могућности за престанак чланства, како вољног тако и против воље члана, о чему ће касније бити више речи.

2. Начини престанка својства члана у друштву

Члан друштва са ограниченом одговорношћу може изгубити свој статус на различите начине. Вољни престанак чланства у пракси се најчешће врши путем преноса удела на друго лице (у поступку слободног преноса или преноса уз право стицања удела од стране друштва и других чланова), као и иступањем члана из друштва (Васиљевић, 2017:91). Док са друге стране, противно вољи члана, чланство у друштву престаје приликом искључења члана из друштва (Арсих, Марјански, 2013:184).

Када се говори о законом предвиђеним разлозима за престанак чланских односа у друштву⁷, у њих спадају: 1) смрт, ако је члан физичко лице, односно брисањем из одговарајућег регистра, ако је члан правно лице; 2) иступањем из друштва; 3) искључењем из друштва; 4) преносом целокупног удела; 5) повлачењем и поништењем целокупног удела.

2.1. Основи за иступање члана из друштва

Законом о привредним друштвима, прописано је да постоје две правне могућности за иступање члана из привредног друштва. Прва ситуације је

---

4 Чл. 186 ЗПД.

5 Чл. 137 ЗПД.

6 Чл. 245 ЗПД.

7 Чл. 186 ЗПД.

она у којој члан друштва не потражује од друштва накнаду за свој удео⁸, док је друга у којој члан захтева накнаду⁹. Наведене две ситуације се разликују у томе што се у првом случају не захтева постојање оправданог разлога за иступање, док је у другом неопходно да постоји оправдани разлог за иступање члана из привредног друштва. Такође, важно је напоменути да у другој ситуацији иступање може бити спроведено на основу одлуке скупштине друштва али и на основу судске одлуке¹⁰.

Законско право члана представља могућност иступања из друштва у свако доба, без обавезе навођења разлога за иступање, ако не захтева накнаду за свој удео. Међутим, ово правило има изузетке који су законом предвиђене ситуације, у којима иступање није могуће (нпр. ако члан има неизмирене обавезе према друштву по основу неуплаћеног, тачније неунетог улога у друштву или по основу додатних уплата, у случају када би друштво због иступања члана претрпело штету или би иступањем члан друштва избегао примену правила о поштовању посебних дужности¹¹).

Очигледан је пропуст да се законом јасно регулише поступак иступања из друштва када иступајући члан не захтева исплату накнаде, што за последицу може имати озбиљне проблеме у пракси. Поставља се питање да ли се ова празнина мора попунити применом правила која се користе у поступку иступања када члан захтева накнаду за удео. Наиме, након подношења захтева¹² скупштини за иступање из друштва, у пракси се могу јавити две одлуке, а самим тим и две ситуације. Прва, уколико скупштина усвоји захтев, усвајајућа одлука биће основ престанка својства члана у друштву и друга, уколико скупштина одбије захтев, или ако се не изјасни о захтеву у прописаном року, основ за престанак својства члана представља правоснажна судска одлука која је донета на основу тужбе иступајућег члана друштва.

Са друге стране, ЗДП препознаје ситуацију у којој члан друштва захтева иступање из друштва уз право на накнаду за удео. Као у претходном случају иступање се може спровести на основу скупштинске одлуке или из оправданог разлога на основу правноснажне одлуке суда. Важно је истаћи да постоје нарочито оправдани законом прописани

---

8 Чл. 187 ЗПД.

9 Чл. 188 ЗПД.

10 Закон о привредним друштвима (Службени гласник РС, број 125/04) по први пут уводи систем судског искључења. Док је Законом о предузећима из 1994. године био предвиђено само искључење члана из друштва одлуком скупштине.

11 Чл. 187 ст. 2 ЗПД.

12 Чл. 189 ЗПД.

разлози који представљају правно ваљан основ за подношење захтева за иступање (Шогов, Радоман, 2007:109). Тако ЗПД таксативно набраја ситуације у којима се сматра да постоје оправдани разлози због којих члан може да иступа из привредног друштва: 1) ако му један или више осталих чланова или друштво својим радњама или пропуштањем проузрокује штету, или ако је очигледно да ће таква штета, према редовном току ствари, наступити; 2) ако је у значајној мери онемогућен да остварује своја права у друштву; 3) ако му друштво намеће несразмерне обавезе. Ставом 3 истог члана прописује се отворена клаузула којом се отвара простор за коришћење других оправданих разлога за иступање из друштва предвиђених оснивачким актом, што представља додатну повољност за члана друштва. У поступку пред судом, не сме се ценити оправданост разлога који су цитирани у закону или оснивачком акту, већ се само сме утврђивати постојање оправданог разлога¹³.

Када се говори о првом Законом предвиђеном разлогу¹⁴ за иступање а који се односи на проузроковање штете, она може бити већ причињена или уколико је очигледно да би она настала према редовном току ствари. С обзиром на то да се посебно не прописује обим штете који је потребно нанети, не може се свака штета сматрати довољним разлогом за иступање. Такође, законом се не прописује ни потребан степен кривице за проузроковање штете, због чега се може тумачити да је довољно ако је штета резултат обичне непажње (Марјански, 2016:120–143). Наведени пропусти законодавца теже ка тумачењу да штета може бити и резултат обичне непажње, што није случај јер је сврха овог института да се утврди постојање такве штете која онемогућава даљи наставак чланског односа у друштву. Законом је прописано правно средство оштећеног у погледу права на накнаду штете, али се не остварује путем истицања захтева за накнаду штете, већ захтева за исплату накнаде за удео, због чега се право на накнаду штете коју је члан друштва претрпео чињењем или нечињењем друштва, може остварити искључиво тужбом у посебној парници.

---

13 На основу информација добијених од стране Привредног суда у Нишу, након обраде статистичких података, може се закључити да је разлика у броју покренутих поступака у периоду од 2009. године до 2017. године веома различита. Наиме након увођења јасних разлика које се огледају у трошковима и дужини трајања као и исходу самих предмета покренутих пред надлежним судом, број поднетих тужби након 2011. године почиње да видно опада. На основу тога се може закључити да се бира други начин, односно интерни поступак за иступање из друштва.

14 Чл. 188 ст. 2 тач. 1 ЗПД.

Ситуација у којој члан друштва постаје у значајној мери онемогућен да остварује своја законска права у друштву,¹⁵ представља други законом предвиђени оправдани разлог за иступање члана из привредног друштва. У конкретном случају неопходно је да члан буде „у значајној мери онемогућен” у остваривању својих права у друштву. За повреду није од значаја да ли је члан онемогућен да остварује своја управљачка (корпоративна) или имовинска права¹⁶. Последица повреде управљачких права са једне стране, представља значајно онемогућавање члана друштва да утиче на доношење одлука у друштву (повреда права гласа, права на информисање, права на исплату добити након доношења одлуке о расподели исте), док се са друге стране повреда имовинских права најчешће повезује са наступањем штете.

Није искључено да се испуни више од једног оправданог разлога, попут проузроковања непосредне штете члану друштва и онемогућавања вршења чланских права. Међутим, треба правити разлику између спречавања члана да своја права остварује на законом одређен начин и спречавању члана да користи законом предвиђена чланска права. Како се моћ чланова друштва одређује њиховим процентуалним учешћем у основном капиталу друштва са ограниченом одговорношћу, закључујемо да је утицај мањинског члана незнатан. Наиме, мањински члан је кроз остваривање права гласа онемогућен да произведе већи утицај приликом доношења одлука у друштву, али сама чињеница да мањински акционар има право гласа доказује да не постоји спречавање члана у остваривању његових права и поред тога што он на тај начин не врши значајан утицај на одлучивање. У складу са наведеним велика је улога суда приликом оцене постојања оправданог разлога, јер суд мора водити рачуна да не дође до злоупотребе права на иступање.

Трећи законом предвиђени оправдани разлог за иступање члана из друштва је када се члану друштва намећу несразмерне обавезе¹⁷. Оно што се одмах може уочити је недореченост законодавца приликом дефинисања последњег разлога. Наметање правно ваљане обавезе, од стране скупштине надзорног одбора или директора друштва, што би за последицу имало испуњење трећег разлога, није у целости јасна (Шоргов, 2009:80–89). Нпр. неће се сматрати несразмерном обавезом која је наметнута члану, уколико члан има обавезу уплате улога (вршењем додатних уплата) које

15 Чл. 188 ст. 2 тач. 2 ЗПД.

16 Имовинским правима сматрају се: право учешћа у добити друштва (дивиденда), право првенства у стицању нових удела у друштву од стране постојећих чланова друштва, право располагања уделима, право учешћа у расподели ликвидационе или стечајне масе. Наведена права зависе од величине удела члана у друштву.

17 Чл. 188 ст. 2 тач. 3 ЗПД.

је сам преузео, друштво ће га обавестити због неизвршења такве обавезе у целости, захтевајући да је изврши. Са друге стране, ако би скупштина, надзорни одбор или директор дали члану правно неоснован захтев, према Закону члан има право да захтев одбије и не поступи у складу са њим, због чега друштво нема право да га принуди да такав захтев изврши. Дакле, може се закључити да пропуст законодавца да термин наметање у даљем тексту прецизније одреди као последицу има стварање великих проблема и различитих тумачења у пракси.

Због малог броја законом предвиђених разлога постоји могућност да се исти одреде оснивачким актом. Ово представља предност јер се том приликом могу предвидети и други разлози који се имају сматрати оправданим за иступање. Наведено представља предност јер у случају покретања судског поступка, суд не може да цени да ли су наведени разлози оправдани, већ само да ли су се исти остварили.

Узевши у обзир донете пресуде из упоредне судске праксе може се закључити да постоје три извора за стварање оправданог разлога. Као први јављају се лични разлози (пресељење у иностранство, болест), као други јесу односи са осталим члановима друштва (сукоб са члановима у вези пословања друштва) и као трећи разлог јесте само пословање друштва (промене сврхе пословања).

2.2. Изузеци – случајеви у којима закон не допушта иступање из друштва

Ситуације у којима није допуштено иступање из привредног друштва, наведене су таксативно у Закону¹⁸. Иступање није допуштено уколико: (1) члан има неизмирене обавезе према друштву а на основу неунетог улога у друштву, односно на основу додатних уплата, (2) у случају када би се иступањем проузроковала штета друштву и (3) када би се тиме избегла примена правила о поштовању посебних дужности¹⁹ које члан има према друштву. Важно је истаћи да се наведено право члана да иступи из друштва, не може ускратити одредбама оснивачког акта којима би се проширили законом предвиђени разлози а који нису предвиђени у ЗПД.

Први законски разлог због кога иступање из друштва није допуштено јесте неизвршење обавезе уплате или уношења улога у друштво и обавезе вршења додатних уплата. С обзиром на то да приликом иступања члана из друштва удео члана постаје сопствени удео друштва²⁰, правила о

---

18 Чл. 187 ст. 2 ЗПД.

19 Чл. 61 – 80 ЗПД.

20 Чл.189. ст.6 ЗПД.

солидарној одговорности се као општа примењују на преносиоца и стицаоца. У случају неизвршења обавеза по уделу који је предмет преноса, према редовном току ствари створила би се парадоксална ситуација у којој би друштво након стицања сопственог удела остало дужно самом себи испуњење те обавезе. На тај начин дошло би до повреде начела очувања основног капитала друштва.

Међутим, како додатне уплате имају статус новчаних чинидби које као такве немају правну природу улога и не припадају основном капиталу друштва, у случају неизвршења обавезе додатних уплата члан не може да иступи из друштва. С тим у вези ЗПД је контрадикторан у смислу да члан који је иступио из друштва и даље има обавезу да уплати или унесе уписани улог и изврши додатне уплате, у случају да је то неопходно због намирења поверилаца. Како се одредбом члана 187 ЗПД регулише иступање члана без потраживања накнаде за удео, може се закључити да се разлози недопуштености иступања односе на иступање без оправданог разлога и без потраживања накнаде за удео.

Као други разлог који ЗПД одређује да није допуштено иступање из друштва јесте ситуација у којој би друштво као последицу због иступања претрпело штету²¹. Може се уочити да на овај начин Закон издваја интерес друштва изнад појединачних интереса чланова у друштву. Дакле, постоје две могућности које би могле да наступе у зависности од тога да ли се ради о иступању члана уз накнаду или без исплате накнаде за свој удео. У првом случају понашање члана могло би да значајно оптерети имовину друштва, док са друге стране постоји могућност која је знатно мања, али не и искључена, да друштво ипак претрпи штету.

Као још једна могућност јавља се ситуација у којој се један или више чланова друштва обавезују да ће поред обавезе уплате улога извршавати и оне које по природи имају имовинску вредност. У споредне обавезе, оснивачким актом могу се одредити: обавеза на предају, чињење, пропуштање у корист друштва, испоручивање робе друштву, продаја некретнина, давање ствари у закуп и сл. Поред наведених имовинских обавеза, оне могу имати и лични карактер (суздржавање од тржишне утакмице са друштвом).

И на крају, избегавање поштовања посебних дужности²² које члан има према друштву, представља трећи разлог²³. Одмах се као група издвајају

21 Чл. 187 ст.2. тач. 2 ЗПД.

22 ЗПД као посебне дужности предвиђа: дужност пажње, дужност избегавања сукоба интереса, дужност пријављивања послова и радњи у којима се има лични интерес, дужност поштовања правила забране конкуренције и дужност чувања пословне тајне.

23 Чл. 187 ст. 2 тач. 3 ЗПД.

појединци на које се конкретна одредба може односити. Наведено правило се не може односити на све чланове друштва са ограниченом одговорношћу, већ само на чланове који имају посебан статус у друштву. Закон предвиђа санкцију попут накнаде штете, преноса остварених користи на друштво, могућности искључења члана судском одлуком у случају кршења било која од наведених посебних дужности.

3. Поступак иступања из друштва

Као што је претходно речено, одредбама ЗПД-а одређена су два начина иступања члана из привредног друштва и то са и без оправданог разлога. Члан друштва који иступа без навођења оправданог разлога има обавезу да штету коју је својим иступањем проузроковао надокнади друштву. Дакле, као правно средство друштва јавља се право на накнаду штете, јер се сматра да је члан одговоран за штету коју је проузроковао иступањем (Шоргов, 2010:97-107).

Сваки члан има своје законско право да иступи из друштва и од њега се не може одрећи, нити му се оно може ускратити оснивачким актом привредног друштва. Уколико из оправданих разлога члан друштва жели да иступи из њега, постоје законом одређене радње које је дужан да изврши (Миленковић, 2013:102). Најпре је у обавези да о томе обавести друштво, достављањем писаног захтева скупштини друштва²⁴. О поднетом захтеву одлучује скупштина привредног друштва. Законом су прописани битни елементи које захтев мора да садржи и то: разлог за иступање, износ који се захтева од друштва на име накнаде за удео и рок у коме се захтева исплата накнаде за удео (осим ако је тај рок одређен оснивачким актом)²⁵.

Након подношења захтева за иступање скупштина је у обавези да у законом предвиђеном року од 60 дана донесе одлуку о захтеву и да у истом року о томе обавести подносиоца захтева²⁶. С обзиром на то да одлуке скупштине могу бити усвајајуће или одбијајуће²⁷, уколико се донесе усвајајућа одлука (Миленовић, 2005:260), ради се о иступању без одлуке суда а на основу одлуке скупштине друштва. У случају да је члан уз захтев за иступање из друштва поднео и захтев за обезбеђење удела, приликом усвајања захтева скупштина мора да одобри и закључење предложеног

---

24 Чл. 189 ст.1 ЗПД.

25 Чл. 189 ст. 2 ЗПД.

26 Чл.189 ст. 3 ЗПД.

27 Чл. 189 ст. 4 ЗПД.

уговора о залози у корист члана који иступа, односно да захтева сагласност члана и пружи му друго одговарајуће обезбеђење.²⁸

У случају да скупштина пропусти да донесе одлуку о захтеву (која се доноси гласањем свих чланова друштва обичном већином, осим ако је оснивачким актом предвиђена већа већина²⁹) и тиме се не изјасни у законском року од 60 дана, сматра се да је захтев усвојен у целини³⁰. Уочава се да је законодавац прописивањем ове одредбе направио пропуст у поступку иступања члана из друштва чиме је отворен простор за настанак проблема у пракси. Уколико скупштина одбије захтев, члан мора да поднесе тужбу суду и на тај начин тражи престанак својства члана³¹. Дакле, према мишљењу великог броја стручњака, законодавац је требало да пропише да у случају да скупштина пропусти да одлучи о захтеву у законском року, суд не би требало да оцењује оправданост разлога (као у случају када је захтев одбијен) већ да утврди да је истеком рока за одлучивање о захтеву дошло до престанка чланског односа³². У том случају, пресуда која је постала правноснажна, имала би деклараторни карактер и представљала би доказ пред регистратором, којим се потврђује да основ за престанак чланског односа постоји. На основу наведеног би у даљем поступку регистратор морао да изврши брисање члана из регистра у складу са Законом о поступку регистрације у агенцији за привредне регистре³³.

Са друге стране, уколико имамо ситуацију у којој члан иступа из друштва из оправданог разлога на основу правноснажне одлуке суда, процедура је другачија. Ако скупштина одбије захтев за иступање, законско је право члана да поднесе тужбу којом се захтева престанак својства члана друштва (Миленковић, 2006:252). Тужбом се поред захтева за престанак својства члана може тражити и исплата накнаде за свој удео³⁴. Такође, законодавац је прописао рок од 60 дана за доношење одлуке о захтеву, а у случају пропуштања члан може поднети тужбу у року од 6 месеци од дана сазнања о разлогу за иступање и то најкасније у року од 3 године од настанка разлога за иступање.³⁵

28 Чл. 189 ст. 4 ЗПД.

29 Чл. 189 ст. 5 ЗПД.

30 Чл. 189 ст. 3 ЗПД.

31 Чл. 192 ст. 1 ЗПД.

32 Чл. 189 ст. 3 ЗПД.

33 Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре (Службени гласник РС, бр. 99/2011 и 83/2014).

34 Чл. 192 ст. 1 ЗПД.

35 Чл. 192 ст. 7 ЗПД.

Суд ће у поступку одлучивања о престанку својства члана друштва, одредити да удео члана друштва прелази на друштво и тиме постаје сопствени удео друштва. Такође, одредиће се рок и висина накнаде коју је друштво у обавези да исплати члану који иступа, као и залога у случају да је била захтевана од члана³⁶. Приликом доношења наведене пресуде суд цени и финансијску ситуацију друштва, с тим да рок који одреди суд не може бити дужи од две године од дана правноснажности пресуде. Приликом одређивања накнаде суд узима у обзир тржишну вредност удела члана друштва који иступа и то на дан подношења тужбе, али не мања од сразмерног дела вредности нето имовине друштва који одговара учешћу удела тог члана у основном капиталу друштва на дан подношења тужбе, осим ако је други начин одређивања те накнаде предвиђен оснивачким актом³⁷.

Суд пресуду о иступању из друштва по наступању правноснажности доставља регистру привредних субјеката ради регистрације престанка својства члана и регистрације сопственог удела друштва³⁸. У овом случају члану друштва који је иступио престаје својство члана друштва даном регистрације престанка тог својства³⁹.

Накнаду члану који је иступио из оправданог разлога, друштво може исплаћивати (без или на основу судске одлуке) из средстава резерви⁴⁰ друштва које се могу користити за те намене и из средстава остварених продајом сопственог удела⁴¹ друштва стеченог иступањем тог члана. До потпуне исплате накнаде удела члану који је иступио из друштва, друштво не може делити добит својим члановима и дужно је да сву остварену добит распоређује у резерве⁴² за ту намену, као и да сва средства друштва из тих резерви користи искључиво за исплату те накнаде⁴³.

Законодавац даље прописује да ако друштво не исплати досуђену накнаду члану друштва који је иступио у року одређеном пресудом, члан друштва који је иступио може да захтева принудно извршење само продајом сопственог удела који је друштво од њега стекло, а за исплату

---

36 Чл. 192 ст. 2 и ст. 4 ЗПД.

37 Чл. 192 ст. 3 ЗПД.

38 Чл. 192 ст. 5 ЗПД.

39 Чл. 192 ст. 6 ЗПД.

40 Чл. 191 ст. 1 тач. 1 ЗПД.

41 Чл. 191 ст. 1 тач. 2 ЗПД.

42 Чл. 191 ст. 2 тач. 1 ЗПД.

43 Чл. 191 ст. 2 тач. 2 ЗПД.

досуђене накнаде солидарно одговарају својом имовином и остали чланови друштва сразмерно својим уделима у основном капиталу друштва⁴⁴.

4. Последице

Иступање члана из друштва са ограниченом одговорношћу може за резултат имати две врсте правних последица и то опште и додатне. Опште настају независно од тога да ли је до иступања дошло из оправданог или неоправданог разлога, те се оне могу у облику друштвених односно корпоративних последица и имовинскоправних последица. Док се као додатне правне последице разликују оне које настају због иступања из оправданог разлога и иступања без оправданог разлога.

Престанак чланства у друштву од стране члана који је иступио из истог представља прву општу корпоративну последицу. Субјективна природа права на иступање ствара могућност да га члан користи независно од тога да ли постоји оправдани разлог или не. Тренутак престанка чланства неки аутори сматрају тренутком пријема изјаве о иступању, док је са друге стране то моменат престанка чланства, односно тренутак када је скупштина друштва издала сагласност, након протека разумног рока или рока утврђеног актом друштва.

Такође, последице се јављају у сфери друштвено-правних дејстава у односу између члана и друштва (унутрашњи) као и (спољашњи) у односу према трећим лицима (Шоргов, 2010: 97–107). Са једне стране у унутрашњем односу долази до престанка чланских права и обавеза према друштву, док се у спољашњем односу стварају последице на основу обавештења које је треће лице добило од друштва. Важно је истаћи да престанком чланства не престаје и његов досадашњи удео у друштву, напротив удео не престаје јер друштво има право да бира начин на који ће удео стећи и то исплатом вредности члану или ће га повући у поступку смањења основног капитала друштва. Наведено за последицу има да члан који иступа мора да трпи повлачење удела или да га пренесе на друштво, члана друштва или треће лице.

Као друга општа последица јавља се имовинскоправна те члан нема право на повраћај свога улога већ на накнаду вредности удела који постоји у друштву у тренутку иступања. Она се одређује на основу тржишне вредности удела у редовном тржишном промету. Истовремено на висину накнаде вредности удела нема утицаја чињеница да ли је до иступања дошло из оправданог или без оправданих разлога.

⁴⁴ Чл. 193 ст. 2 ЗПД.

Када се говори о додатним правним последицама у случају иступања из оправданог разлога, члан има додатно право на накнаду штете коју је претрпео због иступања из друштва, тачније наступања основних разлога за иступање.

5. Закључак

За разлику од раније важећег ЗПД из 2004. године, којим је било одређено да до иступања може доћи (у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва) уз повреду оснивачког акта или уговора као и иступање на основу судске одлуке, законом из 2011. године по први пут се уводе два правна режима. Новина се огледа у томе да Закон прави разлику између иступања у случају када члан друштва не потражује накнаду за свој удео и када члан захтева накнаду за удео. У првој ситуацији није неопходно постојање оправданог разлога за иступање, док у другој јесте, и у оквиру кога се иступање реализује на основу одлуке скупштине друштва и судске одлуке. Ови правни режими задржани су и након измена Закона о привредним друштвима јер су као такви прихваћени као корисни.

И поред неких побољшања које су донеле измене ЗПД, у овом раду је било речи о омашкама Закона и проблемима који због њих настају (нпр. када скупштина након подношења захтева за иступање, пропусти да се изјасни у року и донесе одлуку о захтеву, по важећим одредбама па се има сматрати да је захтев усвојен). Аутор сматра да су у делу којим се регулише иступање члана из привредног друштва, посебно у процесном, неопходне измене Закона, које су ближе стварним потребама праксе. Њима би се побољшао квалитет тих радњи и унапредило управљање и пословање у привредним друштвима.

Листа референци

Арсвић, З. Марјански, М. (2013). *Право привредних друштава*. Нови Сад;

Марјански, В. (2016). *Иступање члана из друштва са ограниченом одговорношћу*. Право и привреда. 4–6(LIV). 120–143;

Миленовић, Д. (2006). *Субјекти привредног права*. Ниш: Пунта;

Миленовић, Д. (2013). *Привредна друштва*. Ниш: Пунта;

Шогоров С. (2010). *Поступак и правне последице иступања члана из друштва с ограниченом одговорношћу*. Правни живот. 11(LIX). 97–107;

Шогоров, С. (2009). *Основи за иступање члана и друштва са ограниченом одговорношћу*. Право и привреда. 1-4(XLVI). 80 – 89;

Шогоров, С. Радоман, М. (2007). *Пословно Право*. Сремска Каменица: Факултет за европске правно-политичке студије, Центар за научно-истраживачки рад, трансфер знања и издавачку делатност;

Васиљевић, М. (2004). *Пословно право*. Београд: Правни Факултет Универзитета у Београду;

Васиљевић, М. (2006). *Коментар Закона о привредним друштвима*. Београд: Службени гласник;

Васиљевић, М. (2006). *Трговинско право*. Београд: Службени гласник;

Васиљевић, М. (2007). *Компанијско право – право привредних друштава Србије и ЕУ*. Београд: Правни Факултет Универзитета у Београду;

Васиљевић, М. (2013). *Компанијско право*. Београд: Правни Факултет Универзитета у Београду;

Васиљевић, М. (2017). *Компанијско и трговинско право*, Београд: Службени гласник РС;

Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, Службени гласник РС, бр. 99/2011 и 83/2014;

Закон о привредним друштвима, Службени гласник РС, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др. Закон и 5/2015;

Закон о привредним друштвима, Службени гласник РС, број 125/04.

WITHDRAWAL FROM COMPANY MEMBERSHIP

Isidora Mitić

PhD Student, Faculty of Law, University of Niš

Summary

The subject matter of this paper are the circumstances in which a member of a private limited liability company may willingly withdraw from the company membership. The paper analyzes the legal grounds for a member's withdrawal from a private company, prescribed in the legal provisions of the Company Act of the Republic of Serbia, and identifies current problems in practice. The paper

further analyzes specific situations encountered in practice, where the prescribed legal grounds for the member's withdrawal from the company have been applied. In that context, the paper provides an overview of prior regulation of these legal situations in the former legislative acts that regulating this matter.

Keywords: the Company Act, limited liability company, withdrawal and termination of membership, justified reasons.